

Sisällysluettelo

1	Johdanto	8
1.1	Rakennustyön turvallisuusmääräyksistä	8
1.2	Työturvallisuuden säännösrakenne	9
1.2	Euroopan Unionin vaikutus Suomen työsuojelulainsäädäntöön	11
	Työsuojeludirektiivit	11
	Tuotedirektiivit ja markkinavalvonta	13
	Henkilönsuojaindirektiivi	14
	Konedirektiivi ja työvälinedirektiivi	15
	Koneen uusiminen	18
	Asbestidirektiivit	19
	Rakennustyömaadirektiivi	19
1.4	Työsuojeluhallinto	21
	Aluehallinnon työsuojeluviranomaiset	21
	Työsuojeluviranomaisen valvontakeinot	23
2	Työturvallisuusriskien tunnistaminen ja työturvallisuusasiakirjat	25
2.1	Rakennushankkeen riskien arviointi	25
	Hankkeen riskien arviointi yrittäjänsä	26
	Rakennustyömaan ja rakennustyön riskien arviointi	27
	Miten riskejä arvioidaan	29
	Työntekijän omakohtainen vaara-arviointi	31
2.2	Tapaturmien ennaltaehkäisyä varten laadittavat asiakirjat	32
	Ennakoilmoitus työsuojeluviranomaisille	33
	Turvallisuusasiakirja	34
	Turvallisuussäännöt	38
	Menettelyohjeet	40
3	Yleistä rakennustyöasetuksesta ja sen soveltamisesta	42
3.1	Järjestysohjeesta rakennustyöasetukseksi	42
3.2	Rakennustyöasetuksen soveltaminen rakennustyöhön	43
	Rakennustyömaa ja rakennustyö	44
	Työnvaikutuspiiri	45
	Teollinen toiminta	46
	Uudis- ja korjausrakentaminen ja kunnossapito	46
	Maa- ja vesirakentaminen (infrarakentaminen)	47
	Asennustyöt	48
	Purkaminen	49
	Suunnittelu	49
3.3	Rakennustyöasetuksen käsitteet	50
	Päätoteuttaja	50
	Rakennuttaja	52
	Rakennushankkeeseen ryhtyvä	53
	Turvallisuuskoordinaattori	54
	Itsenäinen työsuorittaja	55
	Yhteinen rakennustyömaa	56
3.4	Rakennushankkeen osapuolten velvollisuudet	59
	Rakennushankkeen osapuolten yleiset velvollisuudet	59
	Työmaalla edellytettävät pätevyudet	61

	Rakennushankkeen osapuolten erityiset velvollisuudet	62
	Esimies ja organisaation vastuu	77
	Vastuuhenkilö – vastuunalainen henkilö.....	78
	Räjätystyönjohtaja.....	78
	Työnantajan edustaja ja sijainen	79
	Työntekijä	79
	Tiimityö.....	80
	Vuokratyö.....	81
3.5	Turvallisuusjohtaminen	82
4	Rakennushankkeen vaiheiden jaottelusta	84
4.1	Ajallisen suunnittelun vaiheet	84
4.2	Infrahankkeen toteutuksen vaiheet	85
4.3	Talonrakennushankkeiden toteutuksen vaiheet	87
	Hankesuunnittelu	87
	Ehdotussuunnittelu	87
	Yleissuunnittelu	88
	Toteutussuunnittelu	89
5	Rakentamisen hanke-, suunnittelu- ja valmisteluvaihe	90
5.1	Turvallisuus rakennushankkeen valmistelussa.....	90
	Tarveselvitys	91
	Hankesuunnittelu	91
5.2	Työturvallisuus rakennushankkeen suunnitteluvaiheessa	93
	Hankeselvitys.....	93
	Rakennuttajan toiminta	93
	Suunnittelijoiden valinta ja suunnittelusopimukset	94
	Suunnittelijan velvollisuuksista	96
	Rakennuttamisen ja suunnittelun tehtäväluettelot.....	96
5.3	Turvallisuuden huomioon ottaminen rakentamisen valmistelussa	97
	Rakentamisen valmistelu	97
	Tilaaaja-tuottajamallit toteutusmuotona	105
	Rakennusurakan yleiset sopimusasiakirjat ja työturvallisuus	105
	Urakoitsijoiden valinta	107
6	Rakentamisen turvallisuus	108
6.1	Rakennustöiden turvallisuussuunnittelu	108
	Turvallisuussuunnittelu ja turvallisuussuunnitelma	108
	Erityissäännösten turvallisuussuunnitelmat	110
6.2	Töiden ja työvaiheiden suunnittelu.....	111
	Yrityksen tuotannonsuunnittelu	112
	Rakennustyömaan tuotannonsuunnittelu	112
	Suunnittelun tarkoitus ja sisältö	113
	Turvallisuussuunnittelun muoto	114
6.3	Työmaa-alueen suunnittelu	115
	Suunnittelun tekijä	117
6.4	Turvallisuus rakennustyön aikana	118
	Rakennustyön johtaminen	118
	Työmaan yleisjohto	118
	Työnantajan työnjohto	120
	Työnjohdon läsnäolo työmaalla	120
	Turvallisuuden toteutus rakennustyömaalla	121
	Turvallisuussuunnittelun täytäntöönpano	122
	Turvallisuussuunnitelmien ajan tasalla pitäminen.....	123
	Aliurakoitsijoiden valinta	123

6.5	Urakoitsijoiden yhteistoiminta ja tiedonkulku	124
6.6	Turvallisuusseuranta	125
	Rakennustyömaan työolosuhdemittarit	126
	Nostolaitteiden turvallisuuden seuranta	127
6.7	Työmaatarkastukset	129
	Koneiden ja laitteiden turvallisuus	129
	Käyttöönottotarkastukset	131
	Telinetarkastukset	131
	Nostolaitteiden tarkastukset	133
6.8	Tarkastuksiin ja turvallisuusseurantaan osallistujat	135
7	Yhteistoiminta ja tiedonkulku	136
7.1	Lainsäädännön velvoitteet	136
	Turvallisuuskoordinaattori	137
	Työsuojelupäällikkö	137
	Työsuojeluvaltuutettu	137
7.2	Yhteistoiminta rakennushankkeessa	138
	Asiat yhteistoiminnassa	138
	Rakennuttajan ja urakoitsijan yhteistoiminta	139
	Yhteistoiminta työntekijöiden kanssa	141
7.3	Työnantajan ja työntekijöiden välinen tiedonkulku	142
	Tiedonkulku rakennuttajan, suunnittelijoiden ja urakoitsijoiden välillä	142
	Työturvallisuuden laiminlyöntien torjuminen kannustein ja sanktioin	143
	ASA-rekisteri	144
	Tapaturmien ja onnettomuuksien tutkinta	145
	Kirjallisuutta	148
	Asiahakemisto	151
	Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta 205/2009 ...	155
	Valtioneuvoston asetus työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta 403/2008	224
	Valtioneuvoston asetus räjäytys- ja louhintatyön turvallisuudesta 644/2011	261
	Valtioneuvoston asetus asbestityön turvallisuudesta /2015.....	278
	Valtioneuvoston asetus työssä käytettävien ajoneuvojen peruutushälyttimestä 568/2012	297
	Valtioneuvoston asetus rakennustyötä tekevän sukeltajan pätevyystä ja turvallisuussuunnitelmasta 1088/2011	301
	Työministeriön päätös rakennustyömaiden henkilöstötiloista 977/1994	305
	Valtioneuvoston päätös henkilönsuojainten valinnasta ja käytöstä työssä 1407/1993	307